

1. WELKOM

Koos Janssen, voorzitter van VNG afdeling Utrecht, opent het VNG Utrecht Najaarscongres. Hij verwelkomt alle aanwezigen en in het bijzonder de commissaris van de Koningin Roel Robbertsen, de ere-bestuursleden en de gastsprekers.

“Het is een feestelijk gevoel. 90 jaar is niet niks. We vieren het vandaag, ook met oud-collega’s”.

Daarna verwelkomt de burgemeester van Houten, Cor Lamers, iedereen in zijn gemeente. Hij benadrukt het bijzondere karakter van Houten als fietsstad van Nederland. “En dat zal Houten eeuwig blijven, aangezien deze verkiezingen niet meer gehouden zullen worden”.

Houten is groot geworden en wordt nog groter. De woningbouwproductie is in tijden van deze crisis door blijven gaan. Desondanks blijft het dorpsgevoel overheersen. Daarnaast is er voor Houten veel belangstelling voor de stedenbouwkundige aanpak en positie van het fietsen. Niet alleen vanuit Utrecht, dat het concept van het fietstransferium overneemt, maar ook internationaal. We blijven investeren in sport, welzijn en cultuur.

Burgemeester Lamers laat tot slot de usb-armband zien aan alle aanwezigen waarop twee filmpjes staan: een introductiefilm van Houten en over de ontwikkeling van Houten. Alle genodigden krijgen een Houtense usb-armband.

“Houten, bouwt, bindt en bruist. En we proberen u met deze armband te binden en mee te laten bruisen”.

2. RAADSLID.NU presenteert

Namens de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden geeft Hanneke Balk-Lampe een introductie op deze nieuwe vereniging. De vereniging is opgericht met de komst van het

dualisme vanuit de behoefte om te professionaliseren. Inmiddels heeft de vereniging ruim 1000 leden. Tot nu toe is de vereniging gedragen door vrijwilligers en dat maakt de vereniging kwetsbaar. In 2009 is daarom een transformatie ingezet, o.a. in samenwerking met de VNG en het ministerie BZK. “Het moet nu de vorm gaan krijgen die we met elkaar voor ogen hadden”.

De vereniging heeft vier doelstellingen.

- *Belangen behartigen*: vertegenwoordigen van belangen raadsleden bij stakeholders. Het peilen en uitdragen van opvattingen en bijdragen aan het debat en de opinievorming.
- *Opleiden en trainen*: competentiegerichte training bestemd voor raadsleden en gemeenteraden. Expliciet geen politieke vorming.
- *Bieden van platform*: Via website, nieuwsbrief, workshops, seminars en een jaarlijks congres een platform voor raadsleden bieden. Dit alles in samenwerking met ministerie BZK, VNG, KING, NGB, VVG, VGS en de VVW.
- *Ondersteuning*: Ondersteunen van de rol van de raad. Het functioneren van de burgemeester een centraal gespreksonderwerp, maar ook de raad als werkgever van de griffie.

Tussen nu en maart 2010 willen we de rol van de vereniging verstevigen (met name na de verkiezingen in maart) en moet er meer informatie op de website.

3. HUISHOUDELIJK DEEL

De voorzitter, Koos Janssen behandelt het huishoudelijke deel voor de VNG Utrecht. Allereerst wil hij enkele punten noemen ten goede van de Utrechtse gemeenten:

- Amersfoort: beste zonne-energie gemeente

- Houten: meest diervriendelijke gemeente van de provincie Utrecht
- Amersfoort en Houten in de top 3 van beste sociale dienst van Nederland 2009
- De Bilt: beste gemeente in de provincie Utrecht om te wonen
- Beste Universiteit van Nederland staat in Utrecht. Op de wereldranglijst staat de Universiteit Utrecht op de 47^e plaats.

De voorzitter doet mededelingen aan de aanwezigen:

- 10 november Bestuurlijk Overleg met bestuur VNG afdeling Utrecht en college GS provincie Utrecht (zie de website vngutrecht.nl). Iedereen kan input leveren voor dit overleg.
- Congressen in 2010. Op 20 mei is het Voorjaarscongres in de Ronde Venen met het thema 'Besturen in crisistijd'. Op 18 november is het Najaarscongres in Eemnes.
- Archief VNG afdeling Utrecht is geïnventariseerd (met dank aan de gemeente Nieuwegein en aan Jacques Lemmink). Op 11 december wordt het archief geschonken en in beheer gegeven aan Het Utrechtse Archief.

Vervolgens wordt het verslag van het Voorjaarscongres: inhoudelijk en de huishoudelijke vergadering van 2 april 2009 vastgesteld.

Ook wordt ingestemd met de begroting 2010. Op grond van de indexeringsafpraak zou de contributie stijgen met 1,45 %, maar het bestuur stelt de nullijn voor. Besloten wordt conform voorstel.

4. JUBILEUMREDE

Koos Janssen draagt namens de VNG afdeling Utrecht de jubileumrede voor.

Onze vereniging bestaat 90 jaar. Wat een mond vol: Vereniging afdeling Utrecht van de Vereniging Nederlandse Gemeenten. Zomer 1918 kwamen heren bij elkaar om te praten over de afdeling. Dit is niet over één nacht ijs gegaan. In januari 1919 was het pas een feit. Het is

goed om te zien hoe springlevend deze 90-jarige is. Reden voor feest, mogen we elkaar mee feliciteren. Feestelijk thema: bestuurskracht.

Knuppel in het hoenderhok: praten over bestuurskracht en bestuurskracht onderzoek vind ik bijna een vorm van zelfkastijding.

De deftige heren van toen zouden nu verrast zijn. Wat een verbreding van de vereniging. Vrouwen zijn in het openbaar bestuur breed vertegenwoordigd. Er is heel wat veranderd sinds jonkvrouw De Beaufort in 1933 voor het eerst haar intrede deed.

Met de komst van raadsleden is de maatschappelijke binding versterkt.

Vakmanschap is belangrijk. VNG afdeling Utrecht helpt daarbij. Het is een bron van inspiratie. Zoals ze al negen decennia is geweest.

Wat drijft ons om voor deze loopbaan in het openbaar bestuur te kiezen. Er is een diep gevoelde behoefte om iets voor een ander te doen? Of klinkt dat te mooi. Kan ook met macht en gezag samenhangen. Vroeger was het makkelijker. Heren hadden van nature gezag. Veel minder inspraak en tegenspraak.

Wat mij juist aanspreekt aan bestuurder zijn in deze tijd is het effect van de democratiseringsslag die overal heeft plaatsgevonden. We staan continu in de etalage, en moeten altijd en voor iedereen bereikbaar zijn. Wat een verschil met 90 jaar geleden. Het maakt ons werk misschien lastiger maar zeker boeiender. We staan niet meer op een voetstuk, maar staan midden in de samenleving.

Er wordt ook steeds meer van ons gevraagd. De overheid is terug op het toneel. Na jaren van loslaten komt nu de periode van terugpakken. Dat leidt tot nieuwe dilemma's. Enerzijds vraagt men om ingrijpen, anderzijds verlangt de burger naar autonomie.

We moeten het algemeen belang blijven bedienen. Daarin redden we het niet meer met klassieken als wet en budget. We moeten op zoek naar nieuwe manieren. In Zeist hebben we nu interactieve planvorming. Dit vergroot participatie en verstevigt draagvlak. Samenleving krijgt invloed en medezeggenschap. Leidt altijd tot resultaat. Het is de gemeente die dit soort bestuurskracht kan genereren. We staan immers het dichtst bij.

Als burgemeester heb ik besluit moeten nemen om iemand uit huis te plaatsen. Dat is lastig
Jammer dat bestuurskracht in één adem wordt genoemd met de noodzaak tot
schaalvergroting Alsof bestuurkracht te maken heeft met schaal. Tot mijn grote verbazing
schrijft dat de Raad van State dat. Opmerkelijk, omdat de keuze voor decentralisatie juist
gelegen lag in het feit dat het rijk onvoldoende bestuurskracht had.

Als we niet oppassen dan trekken we het onvermogen van het rijk naar ons toe. En staan we
in de paskamer. In de etalage, vind ik meer een zege dan een last. Maar in de paskamer, dat
hoeft niet. Want we hebben bestuurskracht. Kijk naar deze 90-jarige. Hoe vitaal!

Na de jubileumrede overhandigt Koos Janssen het eerste exemplaar van het boek (en de dvd)
van ' 90 jaar Afdeling Utrecht van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten' aan
Commissaris van de Koningin Roel Robbertsen. En spreekt uit:

DANKWOORD

Roel Robbertsen bedankt Koos Janssen en de makers van het boek voor dit eerste exemplaar.
“Het is een eer om het eerste exemplaar in ontvangst te mogen nemen. Het ziet er prachtig
uit. Van harte gefeliciteerd met dit boek”.

“90 jaar, VNG Utrecht, is een respectabele leeftijd. U bent nog springlevend. Gelukkig maar,
want 90 jaar VNG afdeling Utrecht betekent ook 90 jaar een relatie met de provincie Utrecht.
Het is fantastisch om te zien dat wij in goede samenwerking met gemeenten opereren.
Natuurlijk is het wel een relatie met hoogte- en dieptepunten, maar dat komt in alle relaties
voor. De relatie is standvastig, voortdurend in beweging en wordt de laatste jaren alleen
maar beter. Geen discussies meer over vorm of structuren, maar samen praten over inhoud
van beleid. We zijn voortvarend en oplossingsgericht, in het belang van burgers, bedrijven
en instellingen. Op 2 april 2007 overhandigde de VNG afdeling Utrecht het Manifest van de
Utrechtse Gemeenten voor de nieuwe Staten van Utrecht 2007-2011. Dit was mede de
aanleiding om te komen tot onze samenwerkingsagenda, die we een jaar laten hebben
getekend. Het is een uniek instrument in Nederland en het is uitzonderlijk wat we samen als
provincie en gemeentelijke overheid doen. De Samenwerkingsagenda is een middel om
gezamenlijke doelen eerder en beter te bereiken. Dit was in het begin best even wennen,

maar inmiddels kunnen we stellen dat het een goed en werkbaar programma is. We weten elkaar te vinden in de doelstelling: samen voor een sterker Utrecht. De VNG Utrecht en de provincie houden elkaar scherp. Ik hoop dat we voortvarend en in volle kracht doorgaan op die weg. Ik beseef wel dat we in een tijd leven waarin van alles aan de hand is. Scheurtjes treden op in de financiering van het rijk. Dat kan onze gezamenlijke weg beïnvloeden. Want wat gebeurt er bij de heroriëntatie overheid, welke oplossingen worden er aangedragen om Nederland efficiënter te besturen en wat betekent dat voor provincie en gemeente? We weten dat het gaat om bestuurskracht: een slagvaardig en daadkrachtig bestuur. Het is een discussie waar we mee te maken krijgen en wellicht sneller dan we denken.”

5. HERMAN PLEIJ: ‘BESTUURSKRACHT IN HISTORISCH PERSPECTIEF’ :

Decentraal bestuur. Nederland denkt, leeft, werkt in kleinschaligheid. Als vijf eeuwen lang stralen wij welbevinden uit. Veel mensen komen aan hun trekken. De zelfredzaamheid is hoog. Dit terwijl klagen zeer gedemocratiseerd is geworden in de loop der tijd. In enquêtes wordt veel gescholden op het openbaar bestuur. Er wordt volop gemopperd over situatie in Nederland. Bij de vraag: wat verwacht u over 10 jaar?, dan is het antwoord: ‘dan zakken wij in de blubber’ . Maar op de vraag over het persoonlijk welbevinden antwoord meer dan 80 procent zeer tevreden te zijn. Dat kenmerkt de houding ten opzichte van het openbaar bestuur: ik heb het goed voor elkaar, laat de overheid vooral weblieven.

Als we kijken naar de naam Koninkrijk der Nederlanden, dan valt op dat het uitgaat vanuit een meervoud Nederlanden. Dat is terug te leiden tot het uitgangspunt dat de gemeenten binnen dit Koninkrijk centraal staan. Dat is al zo sinds de republiek: zwak centrum, sterke periferie. De kracht in het decentraal bestuur ligt bij gemeente.

Sinds de gouden eeuw wordt er al vanuit het handelsbelang beredeneerd en is de gedoogpolitiek ontwikkeld, waarmee je heel erg welvarend kan worden. Daarnaast is de opzet van onze staat – onze republiek - altijd vaag gehouden. In Nederland is daar weinig aandacht naar uit gegaan. Wanneer je kijkt naar Philidalphia waar de ‘Declaration of Indendence’ is opgetekend, dan wordt dat jaarlijks gevierd. De plek waar het is opgetekend

is een ware toeristen-trek-pleister. In Nederland kennen wij zoiets niet. Wij hebben weinig behoefte aan zulke macht. Zwak openbaar bestuur hoort daarbij.

Waarom is Nederland zo? Hoezo zijn wij zo begonnen? Nederland is een handelsnatie. Veel lag en ligt nog steeds op regionaal niveau. Het centralisme is een kenmerk van een sterke staat. Maar hadden we in Nederland geen behoefte aan. Gemeenten functioneerden zelfstandig en deden op eigen wijze handel. Dat decentrale systeem wilden we handhaven. We zijn daarnaast een buitengewoon pragmatisch volk.

Internationaal staan wij bekend als botte Hollanders. En die botheid wordt ook wel vertaald in inheligheid. In de ogen van de Belgen is Wouter Bos een dief, die in de nacht de Belgische Fortis Bank overnam. Onbeschaafd vonden de Belgen de Nederlandse minister. Maar al veel eerder verdedigde Erasmus dit gedrag: wees blij, recht voor ons raap, geen vleierij. Een ander voorbeeld is het programma Boer zoekt Vrouw. Een Nederlands succes; recht toe, recht aan. Maar in Frankrijk vinden ze het onbeschaafd. Om die reden heet het programma bij hen: 'l'amour dans le prairie'.

Het decentralisme wordt verkeerd begrepen zegt Pleij. Het Nee tegen de Europese Grondwet wekte veel verbazing. Het nee verbijsterde ons, want Nederland is altijd heel Europees gezind geweest. Waarom dan toch nee? Omdat het emotioneel ondraaglijk was. Het was een emotioneel protest van de Nederlanders. De gedachte dat er nog een centralere instantie zou komen die bij ons thuis het zou komen regelen, was ondraaglijk. Dit terwijl we het rationeel al lang geaccepteerd hebben. Een ander voorbeeld is met het rookverbod in de cafés: het grijpt in in onze persoonlijke sfeer. Vanuit Nederland klonk het hevigste protest. Dat gold ook voor de invoering van de veiligheidsgordel. "We mogen toch wel zelf bepalen hoe ik dood ga".

Wij doen het op decentraal niveau en blijven denken vanuit kleinschaligheid. Typisch blijft ook het feit dat huis en gezin de hoeksteen blijft van de samenleving. In veel huishoudens zijn de gordijnen altijd open. Maar gastvrijheid, ho maar. Dat wekt verbazing in het buitenland.

Pleij schept vervolgens een hilarisch beeld van Nederland en de Nederlandse volksaard. Zo zegt hij dat er geen land is dat zoveel caravans heeft in Europa als Nederland. In collones

gaan we op vakantie naar Frankrijk en zorgen ervoor dat we pas na Nancy hoeven te betalen. Of, de Dirk-techniek. Zeg maar Dirk, had de oud DSB directeur gezegd tegen zijn werknemers. Een voorbeeld dat dichtbij is, zegt Pleij, zijn de wc's hier in het Houtense gemeentehuis. "Kleine boodschap, 1 keer drukken. Grote boodschap, 2 keer drukken". Ook is het thuisbevallen een curieus verschijnsel meent Pleij. Alleen op kantoortijden kom je in aanmerking voor een ruggenprik. Dus al je je al barend na kantoortijd aanmeldt krijg je geen ruggenprik.

Nederland houdt graag de boel bij elkaar. We hebben 23 omroepen, verschillende lijsten van rangen voor onze universiteiten en nationalisme is niet erg populair. Koninginnedag is geen viering van het vorstenhuis. Nee, een viering van de vrijheid en vrijhandel. "De ene zolder verhuist naar de andere zolder op de vrijmarkt."

Dat decentrale is een buitengewoon groot goed. Het leidt tot veel participatie: beeldspraak en inspraak. Met zit rond de tafel wat zorgt voor inventiviteit. Inventiviteit is in Nederland is volgens Pleij enorm hoog. De ideeënrijkheid is extreem groot. Kijk maar eens naar het goede onderwijs in Nederland. Onderwijs deugt niet, is middelmaat? Het is *juist* een zeer groot goed. Richt je op de zeer briljante, maar gooi dat andere niet weg.

Het poldermodel is de naam van het bestuurs- en besluitproces dat tot grote hoogte kan leiden. Een conflictmodel met ingebouwd consensusvermogen, waarbij veel van die inventiviteit vrijkomt. Door deelname van heel veel mensen die heel lang kunnen deelnemen aan de discussie, zorgen we voor een verbijsterend goed resultaat.

Op enig moment blijken we op de kortst mogelijke termijn tot een consensusbesluit te kunnen komen waarin iedereen zich kan vinden. Het besluit is van niemand en kan daarom door iedereen verdedigd worden. We zijn daarom ook erg goed in het overwinnen van patstellingen. Als we kijken naar het wapen van Nederland dan zien we leeuwen (waarom niet koeien?) met de wapenspreuk 'Je maintiendrai'. Ik stel voor dat we dit vervangen door: "*moet kunnen*".

Voor de tol van decentraal besturen (traagheid van besluiten, regeldruk) moet meer aandacht voor komen. belangrijke uitgangspunten moeten verantwoordelijkheid en

coördinatie blijven.

6. BESTUURSKRACHT: Ralph Pans en Marjan Haak-Griffioen

Het laatste programmadeel is een discussie met als titel Bestuurskracht. Ralph Pans (Voorzitter directieraad VNG) en Marjan Haak-Griffioen (Gedeputeerde Utrecht) zijn de hoofdsprekers binnen deze discussie. Aan de hand van een vragenlijst vindt de discussie plaats onder leiding van Elisabeth van den Hoogen.

Waar denkt u aan bij de term bestuurskracht?
--

Aan de politieke kwaliteit? Burgemeester Lamers zegt: behoefte aan mensen die de kar trekken, maar niet teveel. Leider zijn, maar ook beoordeeld durven te worden. Ik heb bewondering voor mensen die iets durven. Slagkracht, doen waar je in gelooft.

“Stukken kennen en kunnen verdedigen”. En: “het college van B&W en raadsleden moeten er bovenuit kunnen stijgen”. “ Je hebt ook kwaliteit van de ambtelijke staf nodig, en hoge kwaliteit van dienstverlening”.

Een gemeentesecretaris uit de zaal zegt: benchmarken. Je moet kunnen vergelijken. Benachmarking is waardevoller dan wat er uit de bestuurskrachtmeting komt.

Reactie Ralph Pans: definitie bestuurskracht. Voor mij is bestuurskracht het vermogen om ambities te stellen en die vervolgens uit te kunnen voeren. Bij bestuurskrachtmetingen worden verschillende invalshoeken gekozen Een goed onderzoek brengt in kaart wat de kracht is van bestuur en politiek enerzijds en ambtenarij anderzijds om ambities te kunnen formuleren en ook te kunnen uitvoeren. Met KING zijn we ook bezig vergelijkingen te maken maar ook om met gemeenten in gesprek te raken om zich door andere bestuurders de maat te laten nemen. Want het gaat om het leveren van kwalitatieve prestatie. Bestuurskrachtmeting is één van de stenen.

Zaal: Gemeenten zijn allemaal uniek, kun je niet vergelijken? Pans: dat vind ik een vreemde stelling. Gemeenten kun je op onderdelen vergelijken. Je kunt altijd vergelijken.

Reactie Marjan Haak-Griffioen: er zijn al heel veel benchmarks. Iedereen is altijd de beste. De vraag is of we dat bedoelen met bestuurskracht. Het is maatwerk, de spiegel voorhouden. Vergelijken is een aardig spel maar de vraag is of het zoveel oplevert. Onze inzet is wat je wil en wat je doet is dat met elkaar in balans. Wat je wilt, werkt dat ook?

Burgemeester Van Bergen van Woudenberg: ik denk dat het alle vijf de criteria zijn. Wij zitten in herindelingsproces. Wij zijn bestuurskrachtig genoeg, maar als we kijken naar wat er op ons af komt, dan is regionale samenwerking nodig. Als één van ons de stekker eruit trekt is de ambitie weg. Dat vereist centrale aanpak.

Kent u de bestuurskracht van uw eigen gemeente?

Burgemeester Schorer van Renswoude: ons onderzoek was positief en we krijgen ook geen signalen van inwoners of de raad dat het anders zou moeten zijn. Ik ben het eens met Pans: wat zijn je ambities en kun je die waarmaken? Wij zijn tegen herindeling en wachten op de Tweede Kamer.

Moet bestuurskracht niet leidend zijn voor uw toekomst?

Je zou met elkaar afspraken moeten maken hoe om te gaan met zo'n bestuurskrachtonderzoek. Iedere gemeente hanteert een andere methode en iedere provincie doet er wat anders mee. Ons onderzoek was positief, maar gedeputeerde mevrouw Dekker zegt: we starten met uniek herindeling omdat er geen twijfel is over bestuurskracht. Toch stelt GS dat dan vervolgens wel vast. Dat hebben wij als buitengewoon merkwaardig ervaren. Als je waarde geeft aan bestuurskracht onderzoek, geef aan hoe je ermee omgaat. Misschien moeten er wel landelijke spelregels komen.

Reactie Marjan Haak-Griffioen: dat is te kort door de bocht. Onderzoek slecht: herindelen, onderzoek goed: gewoon doorgaan. Maar dat is niet de bedoeling van zo'n onderzoek. Het biedt de mogelijkheid om tot verbeteringen te komen. Bij herindeling zeiden twee gemeenten: we willen de bestuurskracht versterken. Die is niet onvoldoende en daarom herindelen. We willen toekomst verbeteren en hebben daar een derde gemeente voor nodig.

Reactie Ralph Pans: landelijk model. Twee opmerkingen. Ten eerste is de term een positief bestuurskrachtonderzoek of een negatief onderzoek een rare term. Het is altijd positief. Want

het leidt tot aanbevelingen over zaken die je hebt aangetroffen. Sommige provincies hebben misbruik gemaakt van de uitkomsten van bestuurskrachtonderzoek. Daarom heeft het een verkeerde geur gekregen. Ten tweede: ik hoop dat het KING ertoe gaat leiden dat we één of een beperkt aantal bestuurskrachtonderzoeksmethoden krijgen.

Soest kiest voor A: waar-staat-je-gemeente gebruiken wij. Daar doen nu 200 gemeenten aan mee.

Reactie Pans: Waarstaatjegemeente.nl. Ambitie is dat in 2011 alle gemeenten eraan mee gaan doen.

B: Abcoude en IJsselstein: staan er niet best voor. IJsselstein: er zijn geen grote problemen, bevolking is tevreden. Hoog voorzieningenniveau. Problemen zijn redelijk overzichtelijk. Het ambitieniveau is groter dan wat er gebeurt. Is minder schokkend dan andere gemeenten.

Abcoude: bij ons zijn er vijf onderzoeken gedaan die uitwezen dat we te weinig bestuurskracht hadden. Daarom is een procedure gestart. Financieel zitten we aan de ondergrens. Ambtelijk zijn we op veel terreinen éénpitters. Als er iemand ziek wordt, hebben we een probleem. Bovendien zitten we in een regio waar veel functies samenkomen.

Vraag aan Haak: is dit nu typisch zo'n gemeente die een ander soort bestuurskrachtonderzoek nodig heeft dan bijvoorbeeld Montfoort? Moet je onderzoek aanpassen?

Reactie Marjan Haak-Griffioen: Nee, onderzoek leidt in Abcoude tot totaal andere uitkomst dan in Montfoort, omdat het andere problemen heeft. Gesprekken leiden tot conclusies. Daarom is het een zinvol proces.

Wie moet volgens u het initiatief nemen tot een bestuurskrachtonderzoek?
--

Reactie Ralph Pans: mijn ideale model is dat gemeenten het zelf moeten doen. Dat gemeenten het niet doen, heeft te maken met het feit dat ze het nog niet zijn aangeaan. Daar gaan we aan trekken, waarom? Omdat het bijna een verplichting is van gemeenten om zichtbaar naar de bevolking aan hun eigen kwaliteit te werken. Als gemeenten het zelf organiseren moet de provincie zich niet meer bemoeien.

Arhi en bestuurskrachtmeter vergt scheiding. Over Arhi-procedure heeft de provincie wel degelijk iets te zeggen.

Reactie Ralph Pans: de provincie mag er wel alles van vinden, maar gemeente moeten het doen.

Moet je een bestuurskrachtonderzoek verplichten? Aantal aanwezigen vindt van wel. Je moet weten wat gemeente doet en of dat goed aansluit bij wat bewoners willen.

Van den Berg: Verplichting prima, maar dan wel objectief. Geen keurmeesters die eigen vlees keuren.

Is het gratis?

Reactie Marjan Haak-Griffioen: Ja, ons instrument is gratis. Het is jullie ding en wij willen het wel faciliteren. Daarmee wordt het ook heel eigen. Er zit een grote mate van vrijwilligheid in. Er is ervaring mee opgedaan en het wordt gewaardeerd. Ook al omdat het geen eindeloos proces is.

Reactie Ralph Pans: gemeente hebben voor deel al betaald omdat zij KING mee financieren. Voor niets gaat de zon op.

Zaal: we hebben het over bestuurskrachtmeter. Dat is vooral zelfreflectie. Niet meer dan dat. Gemeenten zijn geneigd om dat in de waan van de dag uit te stellen. De angst is dat VNG en provincies er vervolgens dingen mee gaan doen. Mijn grootste angst zit in het vergelijken, en mogelijk zelfs een herindeling. Erg bang dat het die kant opgaat. Instrumenten om ons te helpen prima. Maar niet meer dan dat.

Reactie Ralph Pans: ik vind dus niet dat je bestuurskrachtonderzoek met elkaar moet vergelijken. Ik ben wel voor benchmark, zoals via waarstaatjegemeente.nl.

Vrees voor herindeling terecht?

Reactie Marjan Haak-Griffioen: ik wil bestuurskracht en herindeling loskoppelen. Het gaat er echt om wat je kunt verbeteren en dan zijn er meer mogelijkheden dan herindeling. Je merkt wel dat bestuurskracht bij zo'n onderzoek een thema wordt. En het gebeurt wel dat door

zo'n meting herindeling aan de orde komt. Wij als provincie stellen het niet aan de orde. Wanneer gaan we gemeenten in de nek hijgen? Met de vraag: maar wat ga je nu doen met de aanbevelingen uit die meting? Wij voelen ons wel verantwoordelijk voor de kwaliteit van gemeenten. Dat is ook in ons belang.

Burgemeester Schorer van Renswoude: de provincie stelt wel degelijk dat bestuurskrachtmeting basis is voor herindeling. Die relatie ligt er dus wel degelijk.

Reactie Marjan Haak-Griffioen: we hebben als provincie geen relatie gelegd, twee andere gemeenten wel. Het is niet zo: meting is negatief, dus herindelen.

Abcoude: onderstreept de reactie van Marjan Haak.

Statenlid De Vries: hier wreekt zich de verhouding gemeenten provincies. Ik vind dat je best mag sturen.

Reactie Ralph Pans: we moeten toe naar instrument dat in heel Nederland betrouwbaar en bruikbaar is. Als je op basis van onderzoek tot de conclusie komt dat er iets moet gebeuren moet je zelf daar wat mee doen. Als gemeenten daar niet toe in staat zijn, moet de hogere overheid ingrijpen, maar hogere overheden moeten veel minder intensief bezig zijn met het beoordelen van gemeenten. Gemeenten zouden zichzelf moeten verplichten om zo'n onderzoek te doen.

Vraag aan Haak: spreekt u van te voren af wat u met onderzoek gaat doen?

Reactie Marjan Haak-Griffioen: er kan van alles gebeuren. Het is geen standaard invuloefening. Voor provincie is een gebiedsgerichte aanpak heel belangrijk. Gemeenten zijn toch wel eens geneigd om op hun eigen eiland te functioneren, hoeft niets mis mee te zijn. Daarom vragen we ook aan de omgeving: hoe wordt de gemeente als partner ervaren.

EINDE DISCUSSIE.

Koos Janssen sluit de bijeenkomst, bedankt allen die hebben meegewerkt en nodigt de

aanwezig uit voor de lunch die wordt aangeboden door de gemeente Houten.